

Державний торговельно-економічний університет
Кафедра публічного управління та адміністрування

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«ОСОБЛИВОСТІ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ»

Студентки 4 курсу, 19 групи,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
освітньої програми «Публічне
управління та адміністрування»

(підпис студента)

Ткалич Дар'ї
Василівни

Науковий керівник
д.е.н, доц.

(підпис керівника)

Новікова Наталя
Леонідівна

Гарант освітньої програми
к.держ.упр.

(підпис гаранта)

Динник
Ірина Петрівна

Київ 2023

Державний торговельно-економічний університет

Факультет економіки, менеджменту та психології

Кафедра публічного управління та адміністрування

Освітній ступінь: бакалавр

Спеціальність: публічне управління та адміністрування

Освітня програма: публічне управління та адміністрування

Затверджую

Зав. кафедри _____

«30» грудня 2022 р.

Завдання на випускню кваліфікаційну роботу

студентки

Ткалич Дар'ї Василівни

1. Тема випускної кваліфікаційної роботи «ОСОБЛИВОСТІ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ»

Затверджена наказом ректора від «26» грудня 2022 р. № 3711

2. Строк здачі студентом закінченої роботи: 12.05.2023

3. Цільова установка та вихідні дані до роботи

Метою випускної кваліфікаційної роботи є поглиблення теоретичних засад особливостей волонтерської діяльності та розроблення рекомендацій щодо її вдосконалення в Україні.

Об'єктом дослідження є процес волонтерської діяльності в Україні.

Предметом дослідження є теоретичні та прикладні аспекти особливостей волонтерської діяльності в Україні.

4. Зміст випускної кваліфікаційної роботи (перелік питань за кожним розділом):

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕНДЕНЦІЇ ЗДІЙСНЕННЯ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

1.1 Сучасний стан волонтерського руху в Україні

1.2 Аналіз діяльності ЦНАП Білоцерківської міської ради в сфері волонтерства

РОЗДІЛ 2. ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКІ РІШЕННЯ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ЗДІЙСНЕННЯ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

2.1 Моніторинг та оцінювання проектів волонтерської діяльності в м. Біла Церква

2.2 Рекомендації щодо розроблення заходів удосконалення волонтерської діяльності

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

5.Календарний план виконання роботи

№ пор.	Назва етапів випускної кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	
		за планом	фактично
1	Визначення напрямку дослідження та затвердження теми випускної кваліфікаційної роботи	До 24.11.22	24.11.2022
2	Складання плану та підготовка індивідуального завдання для виконання випускної кваліфікаційної роботи	До 30.12.2022	30.12.2022
3	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису першого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 20.03.2023	20.03.2023
4	Представлення на рецензування науковому керівнику рукопису другого розділу випускної кваліфікаційної роботи	До 20.04.2023	20.04.2023
5	Представлення закінченої випускної кваліфікаційної роботи	До 10.05.2023	10.05.2023
6	Підготовка письмового відгуку на випускну кваліфікаційну роботу	До 10.05.2023	10.05.2023
7	Зовнішнє рецензування випускної кваліфікаційної роботи	До 12.05.2023	12.05.2023
8	Проведення попереднього захисту випускних кваліфікаційних робіт	12-05. 17.2023	12-05. 17.2023
9	Вирішення питання про допуск випускної кваліфікаційної роботи до захисту	До 22.05.2023	До 22.05.2023

10	Направлення випускної кваліфікаційної роботи із зовнішньою рецензією у ЕК для захисту	За графіком	За графіком
----	---	-------------	-------------

6.Дата видачі завдання «30» грудня 2022 р.

7.Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи

_____ (прізвище, ініціали, підпис)

8.Гарант освітньої програми Динник І.П.

9.Завдання прийняв до виконання студент Ткалич Д.В

(прізвище, ініціали, підпис)

10.Відгук наукового керівника випускної кваліфікаційної роботи:

Випускна кваліфікаційна робота Ткалич Дар'ї Василівни на тему: «Особливості волонтерської діяльності в Україні» відповідає темі та носить актуальний характер. Автором опрацьовано значний масив вітчизняних та зарубіжних інформаційних джерел, що дало змогу розкрити сутність заявленої теми.

У першому розділі автором проаналізовано тенденції здійснення волонтерської діяльності в Україні, проаналізовано сучасний стан волонтерського руху в Україні та діяльність ЦНАП Білоцерківської міської ради в сфері волонтерства. Другий розділ ВКР присвячено пошуку публічноуправлінських рішень щодо удосконалення механізмів реалізації волонтерської діяльності в Україні.

Зміст та структура роботи розкривають тему, робота виконана відповідно до вимог та рекомендована до захисту з позитивною оцінкою, а її автор Ткалич Дар'я Василівна заслуговує на присвоєння ступеня бакалавр зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Науковий керівник випускної кваліфікаційної роботи _____

(підпис, дата)

Відмітка про попередній захист Динник Ірина Петрівна _____

(підпис, дата)

11.Висновок про випускну кваліфікаційну роботу:

Випускна кваліфікаційна робота студента _____

(прізвище, ініціали)

може бути допущена до захисту екзаменаційній комісії.

Гарант освітньої програми: Динник І.П. _____

(підпис)

Завідувач кафедри: Новікова Н.Л. _____

(підпис)

«12» травня 2023 року

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕНДЕНЦІЇ ЗДІЙСНЕННЯ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	5
1.1 Сучасний стан волонтерського руху в Україні.....	5
1.2 Аналіз діяльності ЦНАП Білоцерківської міської ради в сфері волонтерства.....	12
РОЗДІЛ 2. ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКІ РІШЕННЯ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ЗДІЙСНЕННЯ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	15
2.1 Моніторинг та оцінювання проектів волонтерської діяльності в м. Біла Церква.....	15
2.2 Рекомендації щодо розроблення заходів удосконалення волонтерської діяльності.....	18
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	25
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	27

ВСТУП

Актуальність теми полягає у значенні волонтерської діяльності у допомозі обороні, відвойовуванні незалежності та території України від агресора - російської федерації та її поплічників. Також актуальність теми дослідження демонструють результати різних опитувань, які вказують на досить високий запит волонтерів та волонтерських організацій на юридичну допомогу, роз'яснювальні проекти та заходи щодо правових аспектів, пов'язаних із законодавчим регулюванням волонтерства. Найбільш актуальними залишаються питання правового статусу волонтерів, оподаткування та визначеності в державній політиці щодо регулювання волонтерства.

Мета випускної кваліфікаційної роботи є поглиблення теоретичних засад особливостей волонтерської діяльності та розроблення рекомендацій щодо її вдосконалення в Україні.

Для досягнення поставленої мети проведено аналіз розвитку волонтерського руху в Білій Церкві, та досліджена діяльність ЦНАП Білоцерківської громади. Для досягнення мети були поставлені наступні завдання:

1. Проаналізувати сучасний стан волонтерського руху в Україні.
2. Здійснити аналіз діяльності Центру надання адміністративних послуг у сфері волонтерства.
3. Здійснити моніторинг та оцінювання діяльності волонтерської діяльності в місті Біла Церква.
4. Надати рекомендації щодо розроблення заходів удосконалення волонтерської діяльності.

Об'єктом дослідження є процес волонтерської діяльності в Україні.

Предметом дослідження є теоретичні та прикладні аспекти особливостей волонтерської діяльності в Україні.

Методи дослідження – метод порівняльного аналізу було використано під час аналізу показників діяльності волонтерського руху Білоцерківського району, зовнішні та внутрішні фактори, що стимулюють його розвиток, метод системного підходу використовувався для аналізу успішного досвіду в світі та Україні. Всі по-

казники взяті з відкритих джерел інформації а також з інформаційного відділу Білоцерківської міської ради. За допомогою методів групування та узагальнення досліджено організаційний та правовий механізми державного регулювання волонтерської діяльності в світі та Україні. А за допомогою економіко-статистичного методу розкрито їх основну роль, яка спрямована на забезпечення комплексного вирішення питань, пов'язаних з волонтерською діяльністю у всіх сферах суспільного життя. Використовуючи метод переходу від абстрактного до конкретного більш детально вивчено волонтерську діяльності в громаді міста Біла Церква, а також розроблені рекомендації щодо удосконалення волонтерської діяльності в Україні.

Практична цінність – це зміст рекомендацій, які обґрунтовані та конкретизовані. Основний акцент робиться динаміці становлення та розвитку, на наявному стані та статусі волонтерства в період з 2010 по 2023 роки. Окреслюються публічно-управлінські рішення щодо удосконалення механізмів здійснення волонтерської діяльності, а також їх вплив та наслідки на соціальне життя країни під час воєнного стану.

Структуру роботи складають два розділи, кожний з яких в свою чергу має по два підрозділи і короткий висновок, а також окремим розділом - висновок і пропозицій до усього проекту. Використовуються також ілюстративні матеріали, зокрема дві таблиці та діаграма.

РОЗДІЛ 1

ТЕНДЕНЦІ ЗДІЙСНЕННЯ ВОЛОНТЕРСТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

1.1 Сучасний стан волонтерського руху в світі та в Україні

Майдан 2013–2014 рр. (Революція Гідності) став кристалізацією нових соціальних рухів та протестів в Україні як масового явища, з-поміж яких можна виокремити волонтерський рух.

Волонтерство - це добровільний акт, в якому окрема особа або група осіб безоплатно віддає свій час і робочу силу для суспільних робіт. Волонтерська діяльність як така запозичена в Україні у європейських та інших країн, чий досвід є позитивним прикладом для українського суспільства.

Власне волонтерський рух виникає в середині ХІХ століття (1859 рік). Проте, тільки в ХХ столітті, простежується виокремлення волонтерства в соціальне явище, адже саме ХХ століття історична визначає як криваве. Після Першої світової війни у Франції був здійснений один з перших масштабних волонтерських проєктів за участю французької та німецької молоді, в рамках якого вони відновлювали зруйновані війною ферми в місцях найбільш запеклих боїв між німецькими та французькими військами.

За даними соціологічного дослідження Інституту Геллапа, проведеного у 2018 році, 65% населення планети беруть участь у волонтерській діяльності. Звичайно, що залучення громадян до волонтерського руху в різних країнах неоднакове. Рівень розвитку волонтерства в країні - є рівнем розвитку в ній громадянського суспільства як сфери соціальних відносин [41, с. 3]

Наприклад, в Ірландії волонтерів майже 33%; 19% дорослого населення Франції беруть участь у волонтерських акціях. В Німеччині – кожен третій німець (22 млн. осіб) є волонтером і працює у волонтерських організаціях. У Південній Кореї майже 4 млн. осіб займаються волонтерством. 26% громадян Японії набули досвіду волонтерства. Водночас світову першість у лідерстві по чисельності волон-

терів утримує США (60% - жінок та 55% - чоловіків), Норвегія (57%), Люксембург (55%) та Камерун (53%) [16, с. 7].

В країнах, де існують міцні традиції волонтерства (Велика Британія, Німеччина), добровільну діяльність і самих волонтерів захищено законом. Країни Центральної та Східної Європи теж зробили крок від офіційного визнання волонтерства до створення правових умов його існування та подальшого розвитку. Відповідні закони було прийнято в Хорватії, Чехії, Угорщині, Італії, Латвії, Литві, Люксембурзі, Македонії, Польщі, Португалії, Румунії, Іспанії [16, с. 8].

В Україні офіційно волонтерський рух було визнано Постановою Кабінету Міністрів України від 10 грудня 2003 року. Окрім цього як детальний офіційний регламент прийнято «Положенням про волонтерську діяльність у сфері надання соціальних послуг». З часом 19 квітня 2011 року був прийнятий ЗУ «Про волонтерський рух», у якому зазначається, що волонтер – це фізична особа, яка добровільно здійснює благодійну, неприбуткову та вмотивовану діяльність, що має суспільно корисний характер [1, с. 7].

В наш час багато волонтерів отримують професійну підготовку та підготовку за такими спеціальностями, як охорона здоров'я, освіта, реагування на надзвичайні ситуації. Студенти працюють волонтерами, заробляючи при цьому освітні кредити.

У світі налічується 970 мільйонів волонтерів [16, с. 2]. Згідно з дослідженням, проведеним Університетом Джона Хопкінса і враховуючи кількість відпрацьованих годин, це відповідає більш ніж 125 мільйонам штатних працівників.

Волонтери жертвують свій час і навички через організацію, тоді як решта роблять це безпосередньо своїм сусідам та громадам.

За даними UNVolunteers (спеціальний відділ ООН з питань волонтерства) економічний вплив або вартість волонтерства 1,348 трильйона доларів США. Ця цифра відповідає 2,4 відсоткам світової економіки [1, с. 14]. У більшості країн Уряди підтримують і заохочують волонтерство.

Точної дати утворення волонтерського руху з допомоги армії, як і точної дати формування їх у волонтерські організації назвати не можна. Орієнтовно це відбулося після початку російської інтервенції до Криму в кінці лютого 2014 року.

Приблизним періодом створення розгалуженої системи допомоги армії можна вважати період травня-червня 2014 року. Виникав він стихійно з окремих волонтерів, що потім об'єднувалися в групи, з часом з'явилося і централізоване управління. А відтак – посилився вплив на державний апарат. Потужна державна машина виявилася менш ефективною, ніж волонтери, які за кілька місяців зробили те, що чиновники не спромоглися зробити більше ніж за 20 років. На сьогодні представники волонтерських організацій залучені до роботи департаментів МО України, що відповідають за постачання Збройним силам України.

Їхня діяльність добре організована та чітко розподілена по таких напрямках:

- допомога українській армії (збір харчів, теплих речей та амуніції, ліків;
- допомога пораненим, військовим шпиталям та лікарням, у яких лікуються військовослужбовці;
- допомога сім'ям тимчасових переселенців (вивезення з зони бойових дій, юридична, психологічна, гуманітарна; пошук житла та роботи);
- допомога сім'ям учасників бойових дій (психологічна та гуманітарна);
- технічна допомога (відновлення старих, ремонт, удосконалення, бронювання бойових машин);
- звільнення полонених.

Основними засобами допомоги є:

- збір коштів;
- збір речей;
- довозення зібраної допомоги до військових підрозділів за місцем їх дислокації, шпиталів, родин військовослужбовців.

Цікаво, що попри існування великої кількості волонтерських організацій, найдієвіші з яких: «Крила Фенікса», «Армія SOS» , «Підтримаємо Армію України», «Волонтерська сотня», «Повернись живим», всеукраїнський громадський центр «Волонтер» тощо, більшість людей (67%) займається волонтерством самостійно.

Аналізуючи результати різних досліджень участь українців в волонтерській діяльності дуже динамічно змінювалась (Табл. 1.1):

Таблиця 1.1

Рейтинг України в World Giving Index

рік	% українців, які беруть участь в волонтерській роботі	місце України в світі
2010	5	150
2014	23	44
2022	75	10

Сформовано автором за матеріалами World Giving Index [1, с. 2]

Згідно з рейтингом World Giving Index, який складають за трьома показниками: допомога незнайомцям, грошові пожертви й волонтерство, у 2022 році Україна стала єдиною європейською державою, що увійшла до топ-10 країн світу з найвищим рівнем благодійності, посівши 10 місце в світовому рейтингу.

Структура волонтерської спільноти в Україні у 2022 році наступна (рис. 1.1)

[34]:

- індивідуальних волонтерів - 32,4%;
- волонтерів, які регулярно допомагають неприбутковій організації (громадська організація, благодійна організація, орган місцевого самоврядування, тощо) - 31,8%;
- волонтерів, які є членами неприбуткової організації та здійснюють волонтерську діяльність лише в рамках діяльності такої організації - 22,5%;
- представники неприбуткових організацій, що залучають волонтерів 13,3%.

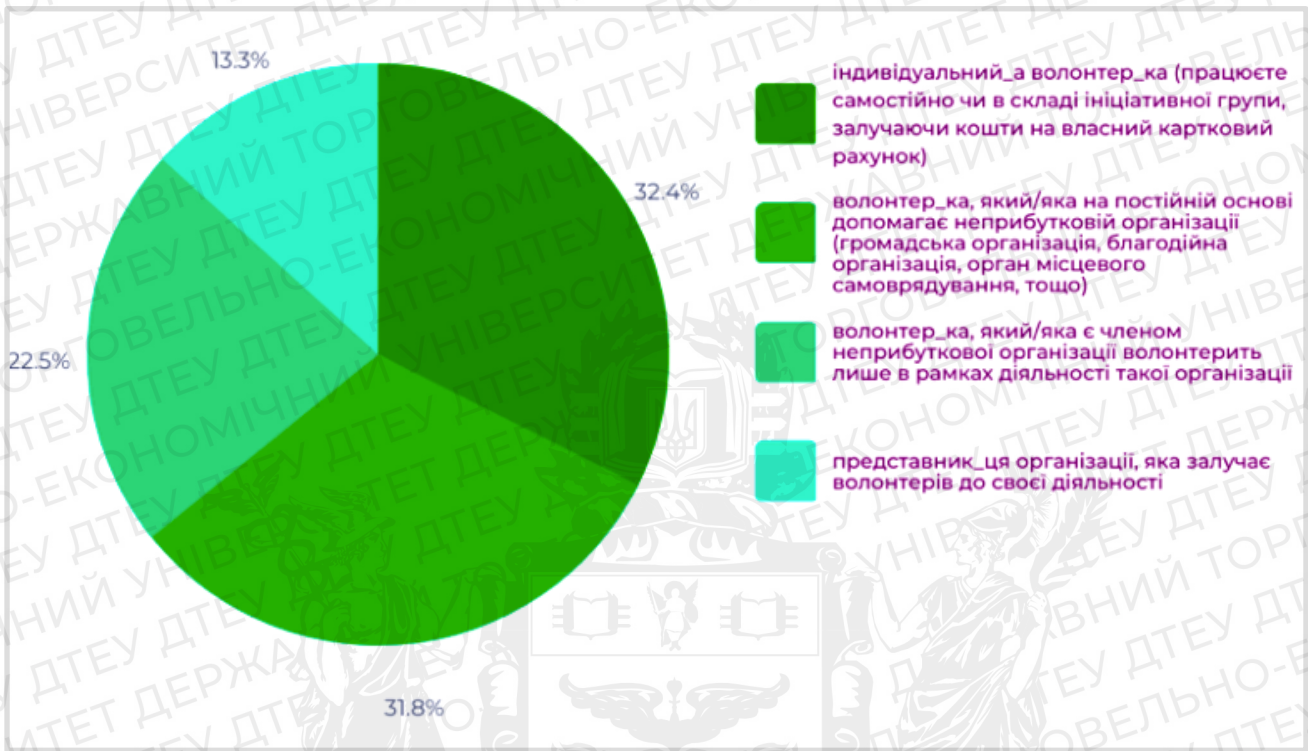

Рис. 1.1 Структура волонтерської спільноти в Україні у 2022 році

Джерело: складено автором за [34]

Змінився і якісний соціально-демографічний склад волонтерів. Раніше волонтерами переважно були молоді жінки, то сьогодні відбувається статевий перерозподіл 46% складають чоловіки, а 54% - жінки. Розподіл за статтю та віком серед волонтерів [34, с. 5]:

- 19% - чоловіки 16-35 років;
- 18% - чоловіки 36-55 років;
- 9% - чоловіки старше 56 років;
- 20% - жінки 16-35 років;
- 16% - жінки 36-55 років;
- 17% - жінки старше 55 років.

Отже, суттєва різниця в кількості волонтерів між чоловіками та жінками лише в старшій віковій категорії.

Згідно регіонального аспекту, найбільш активні волонтери розподілились таким чином: 24% громадян, які мешкають в Центральному регіоні, 23% - в Західному. [4 с. 11].

53% волонтерів - це громадяни з вищою освітою.

43% є представниками середнього класу.

62% волонтерів вважають, що вони мали позитивний вплив на суспільство і що без їхньої участі не відбулося б жодних політичних змін за останній рік. Більш оптимістично налаштований Захід – 70%, Схід – більш песимістично – 41%. 81% волонтерів вважають волонтерський рух обов'язковою складовою громадянського суспільства, і вже традиційно – мешканці західних та південних областей - 55%, східних - 45% [4 с. 15].

Дуже несподіваним стало, що 88% волонтерів взагалі нічого не чули про Закон України «Про волонтерську діяльність». А ті, хто знали (10%), 61% позитивно оцінили його вплив на розвиток волонтерської діяльності, 21% - мають думку, що він ніяк не впливає. Волонтери з великим досвідом роботи, які можуть виступити в цьому питанні в якості експертів, говорять про недосконалість самого закону, який писався під Євро-2012 і не зовсім працює в сьогоденних умовах війни [4 с. 19].

Найрозповсюдженішою формою благодійництва в Україні – є пожертва коштів. 74% українців спрямовували свої гроші на благодійні цілі коли-небудь у житті, 25% з них розпочали жертвувати гроші протягом останніх 12 місяців [4 с. 9].

Щодо обсягів пожертв, то 35% - це суми 101 - 500 грн. У рідкісних випадках під час опитування називались 30000 грн., 76000 грн., 283000 грн. [4 с. 18].

Цікаво, що найбільше здійснювались пожертви напряму тим, кому потрібна допомога (43%), що свідчить недостатню поінформованість громадян про благодійницькі або волонтерські організації та фонди, а також про високий рівень недовіри до них, адже ЗМІ часто розповідають про шахраїв, які прикриваються волонтерською діяльністю. Також, під час пожертви коштів напряму, простіше можна прослідкувати їхню подальшу долю.

Протягом останніх 12 місяців найбільш охоче українці жертвували кошти на допомогу українській армії. Дані виглядають таким чином [16, с. 35]:

- допомога українській армії, включаючи допомогу пораненим – 77%;
- допомога переселенцям - 13%;
- допомога хворим дітям – 0,7%;
- дітям – сиротам – 1,5%;
- бездомним тваринам – 3,2%
- допомога релігійним організаціям – 6,5%.

Очевидно, що події останнього року внесли корективи у цільове призначення пожертв. Це є свідченням змін у суспільних пріоритетах. Наприклад, зазвичай високою була кількість пожертв на допомогу хворим дітям у 2020 році – 38%, сьогодні вона впала до 0,7%. [16, с. 39]

Зменшилася з 24% до 1,5% допомога дітям сиротам. І така ситуація по кожній з позицій [16, с. 44].

Отже, протягом останнього року в Україні відбувається бум волонтерства. В пробудженні громадянського суспільства та популяризації волонтерської діяльності величезну роль відіграють ЗМІ. Вони створюють суспільний фон, при якому займатися доброчинністю є почесно і престижно, а не займатися – соромно. Впливаючи на формування суспільної свідомості, ЗМІ вводить моду на добрі справи. Але оскільки вплив відбувається в основному на емоційну сферу користувачів ЗМІ, то і сам волонтерський рух переживає хвилі напливу та відтоку бажаючих допомагати. Пік прийшовся на літні місяці, восени – спостерігався відтік та уповільнення. Найчастіше, спадання волонтерського руху пов'язують з тим, що у більшості, на той момент, вичерпалися матеріальні ресурси, а в умовах війни та економічної кризи відновити їх складно. Але є і інша причина, що психологам відома як «втома від співчуття» - теж є ефектом від ЗМі. Коли від постійних негативних повідомлень про трагедії, люди втрачають чутливість, спрацьовує захисний бар'єр, що не допускає емоційної перенапруги. І цей ефект теж слід враховувати аналізуючи волонтерський рух.

В Україні є безліч волонтерських організацій, зокрема, до прикладу, волонтери громадської організації "Розбудова" сфокусували роботу на співпраці з 8-м окре-

ним полком спеціального призначення Збройних сил України, який виконує бойові завдання на Луганщині поблизу м.Щастя та 7-м Хмельницьким батальйоном тероборони [38, с. 12].

Так, за короткий час існування волонтери цієї організації доставляли до українських захисників теплий одяг, взуття, купили позашляховик "Patriot", водяні фільтри, каремати та аптечки, бронезилети та шоломи, безпілотники та різного роду сертифікати [38, с. 17].

Також запроваджено Всеукраїнський проект "Без броні", діяльність якого спрямована на психосоціальну допомогу військовослужбовцям після звільнення із зони АТО, а також надання їм кваліфікованої юридичної і психологічної інформаційної підтримки. Метою проекту є руйнація стереотипів щодо звернення по психологічну допомогу, а також психосоціальна підтримка ветеранів шляхом поширення інформації про успішні приклади самореалізації і досягнень після повернення з АТО.

Серед найбільш помітних організацій необхідно виділити волонтерське об'єднання "Народний тил", що включає "Колеса народного тилу" (постачання машин до АТО), "Медичний народний тил" (постачання ліків до АТО). Також це організації Help Army, "Крила Феніксу", "Армія SOS", "Народний проект" і "Волонтерська сотня» [38, с. 9].

1.2 Аналіз діяльності Білоцерківської міської ради в сфері волонтерства

Аналізуючи волонтерський рух в Білоцерківській територіальній громаді, слід визначити його структурованість: ГО «Волонтерський штаб ТРО» [48], штаб волонтерів "LET'S DO IT, UKRAINE» [49], волонтерська група «Шалені бджілки» [50], волонтерський хаб ГО «ВПО України» [51], «Будуємо Україну разом» (БУР) [52] та ін.

Волонтерський штаб ТРО у Білій Церкві розпочав роботу з 16 лютого 2022 року. Головне завдання — постійна гуманітарна допомога та підтримка внутрішньо переміщених осіб, людей літнього віку і малозабезпечених. Сюди входить і видача продуктових наборів, і побутової хімії, і одягу та взуття чи іншого необхідного. Також кожен тиждень або й два рази на тиждень штаб передає великі маши-

ни допомоги ЗСУ. До 1 липня 2022 року волонтерський штаб ТрО у Білій Церкві ще й займався вивозом тіл загиблих: наймали рефрижератори, адже у 72-ої бригади не було власного [36, с. 23].

З 4 по 10 вересня у Білій Церкві відбувся волонтерський табір від Будуємо Україну Разом під час реалізації програми “Мріємо та діємо”. Волонтерський будівничий табір в невеликих містах чи селах України, який залучає молодь до волонтерства - це БУР табір. Волонтери облаштовують вуличний простір з дерев'яними меблями біля молодіжного центру у місті Біла Церква. Участь волонтерів можлива з 14 років, але до 18 потрібно згоду батьків [36, с. 25].

Масштабну волонтерську діяльність здійснюють педагоги Київщини - волонтерське об'єднання освітян м. Білої Церкви – Білоцерківську волонтерську групу «Шалені бджілки». Цю волонтерську групу створено понад 8 років тому з метою об'єднання зусиль чесних, свідомих патріотів для надання допомоги захисникам України. Мета – надання всебічної та прямої адресної допомоги бійцям 72 бригади Чорних запорожців, які боронять Україну від російської навали на першій лінії фронту. Сотні педагогів міста включились у волонтерський рух: ведуть роботу у гуманітарних штабах, плетуть маскувальні сітки, «кікімори-накидки» (різних моделей та різного кольору відповідно до природних умов) для передової, закупають амуніцію відповідно до запитів військових тощо. На передову, де ведуться бої, відправляють продукти харчування, одяг. «Бджілки» в'яжуть сітки, кроють, шують, шинкують імбир і лимони, навіть мед у «чарунки» взимку вкладають. Студенти перевіряють скрині своїх бабусь у пошуках білої тканини для маскувальних сіток. Нещодавно волонтери групи «Шалені бджілки» відкрили благодійний новорічний ярмарок у магазині «Окей»; кошти від продажу виробів на ярмарку підуть на закупівлю теплих речей військовим ЗСУ [36, с. 29-30].

Протягом 2022 року Білоцерківські волонтери самі та за допомогою своїх друзів і партнерів з-за кордону провели масштабну роботу: з Тайваню до Білої Церкви передали гумдопомогу, виготовляли окопні свічки щоб забезпечити бійців теплом і світлом, допомога від Великобританії - понад 600 тонн гумвантажу; переробляли машини на автівки для ЗСУ, виробили сотні тисяч тушонок для армії. 30 білоцерківських кондитерів об'єдналися та печуть солодоші для ЗСУ. Лиша

один - найбільший волонтерський штаб щотижня відправляє українській армії 10 тонн гуманітарної допомоги [1, с. 23].

Таким чином, є підстави зробити висновок, що на фоні високої активності українського волонтерства в масштабах світової спільноти, Білоцерківський волонтерський рух має високу активність, структурованість та результативність.

РОЗДІЛ 2

ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКІ РІШЕННЯ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ЗДІЙСНЕННЯ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

2.1 Моніторинг та оцінювання проектів волонтерської діяльності в м. Біла Церква

В умовах воєнного стану в Україні різко зросла потреба населення у професійній допомозі, підтримці та соціальному захисті. Стрімкий розвиток волонтерства є одним із механізмів протидії збройній агресії росії проти України.

Волонтери з Білої Церкви активно відправляють гуманітарну допомогу, спорядження та припаси для української армії з першого дня масованого російського вторгнення. Щодня вони опрацьовують понад 1000 запитів, організують закордонні посилки та доставляють вантажівки з продуктами харчування та медикаментами [53].

У місті працює сім спеціальних гуманітарних центрів. Про це волонтери повідомляють у соціальних мережах. Головним пріоритетом для кожної організації залишається збір найнеобхідніших речей, таких як ліки для немовлят, продукти харчування, дитяче харчування, підгузки, вологі серветки та інші засоби гігієни. У волонтерському секторі задіяно понад 100 осіб, і всі мешканці Білої Церкви мають можливість долучитися до участі [53].

У громаді Білої Церкви вже проживає понад 35 000 внутрішньо переміщених осіб. Кожен, хто потребує термінової допомоги, може отримати допомогу від штабу [53].

Волонтерський штаб, який надає допомогу українським військовим підрозділам та місцевим органам влади, розташований у Білій Церкві. Організація надає допомогу 15 добровольчим загонам територіальної оборони в Білоцерківському регіоні [53].

Волонтерські групи "Волонтерська альтанка", "Білоцерківські кікімори" та "Скажені бджоли" у Білій Церкві оперативно реагують на потреби українських військових частин у маскувальних сітках, забезпечують українських солдатів теп-

лим одягом, продуктами харчування, медикаментами та засобами гігієни, координують їхні зусилля [38, с. 23].

Таким чином, волонтерство є однією з основ громадянського суспільства. На Білоцерківщині закладено міцний фундамент волонтерства. Свідомі громадяни України допомагають не лише військовим та пораненим, а й дітям, біженцям та пенсіонерам.

Білоцерківське представництво правозахисної громадської організації "HeroU" консулює родичів українських захисників у випадку перешкод з отриманням документів про статус військового, щодо виплат компенсацій та дій у випадках правопорушення проти нього. Юристи та правозахисники цієї волонтерської організації готують довідкові матеріали про права військових, базуючись на діючих законах та чинних нормативно-правових актах: рапорти до командування та звернення до компетентних державних структур, що можуть позитивно вирішити проблеми. Усі ці матеріали можна знайти у вільному доступі в соцмережах.

Служба психосоціальної підтримки сімей військовослужбовців здійснює безкоштовну телефонну підтримку, як одну із форм волонтерської діяльності, та організовує у форматі онлайн групи підтримки для дружин та матерів військовослужбовців. На телефонній лінії консультанти інформують членів родин військовослужбовців із різних соціальних запитів. У телефонному режимі доступна послуга безкоштовної психологічної допомоги в екстреному або неекстреному форматі. Групи підтримки для дружин та окремо для матерів військовослужбовців відбуваються щотижня у форматі серії зустрічей. Такі онлайн-заходи проводяться, щоб познайомити жінок між собою, допомогти їм покращити свій психоемоційний стан. Формат спілкування в групах не є терапевтичним, але зустрічі супроводжують психологи. [53]

Спілка Української Молоді в Україні, як і по усій Україні, так і в Білій Церкві об'єднує українську молодь на добровільних засадах, формує свідомих, чесних і працьовитих громадян, справіх патріотів України, чий світогляд формується на національно-християнських традиціях та ідеалах. Організація співпрацює з осередками Спілки Української Молоді в 10 країнах на чотирьох континентах світу і передає іноземну допомогу Україні для тимчасових переселенців та ЗСУ [4, с.42].

Центр підтримки «Атлант», що має своє представництво у Білій Церкві, навчаємо волонтерів, медиків та військовослужбовців методам психотерапії при травмах, втратах, фобіях та ПТСР для подальшої діяльності з підтримки та відновлення психічного здоров'я постраждалих від збройної агресії. Проводимо психологічну реабілітацію військових, ветеранів та їх сімей [53].

Білоцерківське відділення юридичної компанії «Воронов і партнери» діє як волонтерська організація під час воєнної агресії. Юристи та адвокати надають послуги з проблемних питань військовим за телефоном, первинні консультації на безоплатній основі.

Порахувати кількість допомоги, яку здійснює волонтерський рух в Білій Церкві, як і в будь-якій іншій, громаді практично неможливо. Адже відрахування коштів здійснюються з десятків тисяч джерел на тисячі рахунків. Транспортування гуманітарної та іншої допомог здійснюється по десяткам тисяч каналів від Укрпошти та Нової пошти до вантажних караванів. Одяг, продукти, медичні засоби та ліка, автомобільну та вантажну техніку та устаткування до неї - все це ніхто ніколи не переводить в грошову оцінку, особливо в перші тижні повномасштабної війни.

Якщо ж спробувати проаналізувати певні офіційні цифри, які є у відкритих джерелах, то результати роботи Білоцерківських волонтерів за останні кілька років наступні (Табл. 2.1):

**Динаміка загальних показників
волонтерської діяльності Білоцерківської громади**

Рік	Проведено заходів (шт.)	Надано допомоги (осіб)	Банком одягу щомісяця користувались (осіб)	Ауктивних волонтерів (осіб)	Коштів в натурі або закупок (тис. грн.)*
2012	7	1500	0	12	750,0
2014	129	3290	0	23	1645,0
2018	487	10672	75	42	5313,5
2022	1245	21652	952	327	76239,9

Джерело: Сформовано автором з різних джерел [1], [3], [7].

2.2 Рекомендації щодо розроблення заходів удосконалення волонтерської діяльності

Для удосконалення організаційного механізму державного регулювання волонтерської діяльності необхідно здійснити через створення єдиного Головного офісу волонтерства України.

Ця установа повинна бути юридичною особою публічного права, на чолі з Керівником офісу, завданнями якої були б забезпечення комплексного вирішення питань, пов'язаних з волонтерською діяльністю у всіх сферах суспільного життя, сприянням участі громадян в управлінні державними справами.

Головний офіс волонтерства України дасть можливість згідно відповідних підходів та методів виокремити пріоритетні напрями подальшого розвитку практики державної підтримки та сприяння волонтерській діяльності.

Завдання діяльності Головного офісу волонтерства полягають: у вирішенні кризових ситуацій; розвитку усіх напрямів волонтерської діяльності; залучення молоді до волонтерської діяльності; проведення соціологічних опитувань; розроблення державних програм, стратегій, концепцій; здійснення обліку волонтерських організацій; співпраця як на державному так і міжнародному рівні у цій

сфері; сприяння поширенню інформації про волонтерську діяльність; внесення змін до законодавства, що стосується розвитку волонтерської діяльності; надання консультативних послуги тощо.

За своєю організаційно-штатною структурою установа складалася б з чотирьох управлінь та семи відділів, а також запровадження Школи волонтерства. Така кількість управлінь та відділів обумовлена напрямками діяльності, які потребують окремої уваги.

Пропонуємо таку структуру Головного офісу волонтерства України, до якої можна віднести такі управління та відділи:

- управління фінансового забезпечення;
- управління міжнародного співробітництва;
- юридичне управління;
- управління внутрішнього контролю.

До відділів можна віднести:

- відділ з підтримки малозабезпечених, безробітних, багатодітних, бездомних, безпритульних, осіб;
- відділ по догляду за хворими, інвалідами, одинокими, людьми похилого віку та іншими особами, які через свої фізичні, матеріальні чи інші особливості потребують підтримки та допомоги;
- відділ з надання допомоги громадянам, які постраждали внаслідок надзвичайної ситуації техногенного чи природного характеру, дії особливого періоду, право вих режимів надзвичайного, воєнного чи іншого стану;
- відділ охорони навколишнього природного середовища, збереженням культурної спадщини, історико-культурного середовища, пам'яток історії та культури, місць поховання;
- відділ сприяння проведенню заходів національного та міжнародного значення, пов'язаних з організацією масових спортивних, культурних та інших видовищних і громадських заходів;
- відділ надання волонтерської допомоги для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій техногенного або природного характеру;

— відділ надання волонтерської допомоги сектору безпеки і оборони, органам державної влади під час дії особливого періоду, правових режимів надзвичайного чи воєнного стану, проведення антитерористичної операції.

Вважаємо, що в реаліях теперішнього часу запровадження відділу надання волонтерської допомоги сектору безпеки і оборони, органам державної влади під час дії особливого періоду та проведення антитерористичної операції є вкрай необхідним, адже волонтери вирішують усі ті проблеми, які інколи держава не в змозі їх вчасно вирішити.

На жаль, в Україні волонтерам у своїй діяльності бракує фахової підготовки, тому ми пропонуємо створити Національну школу волонтерів як структурний підрозділ Головного офісу волонтерства України.

У Національній школі волонтерів передбачається проведення круглих столів, семінарів, конгресів, різного роду навчання та практичні заняття. Для проведення цих занять необхідно залучити медичних працівників, психологів, юристів, військових, ветеранів АТО та інших осіб, які зможуть доступно пояснити як потрібно діяти та вести себе в критичних ситуаціях, які потребують негайного вирішення у зоні АТО. Після проходження навчання волонтер отримує сертифікат, який дозволить йому професійно надавати допомогу не тільки військовослужбовцям, але й іншим громадянам які її потребують.

Для вироблення рекомендацій коротко слід розглянути правовий механізм державного регулювання волонтерської діяльності в Україні як юридичну технологію, призначену для реалізації правомірних інтересів суб'єктів права. Іншою необхідною властивістю правового механізму є його системність, що передбачає не довільне поєднання різних юридичних феноменів, а упорядковану, взаємопов'язану сталу сукупність правових інструментів, які утворюють довершену інструментальну структуру.

Отже, правовий механізм передбачає перш за все розробку нормативно-правового акту, який регулював би суспільні відносини у даній сфері. Адже нині законодавство ще належним чином не закріплює зазначений вид діяльності. Зокрема необхідно внести зміни до Закону України "Про волонтерську діяльність", а саме розширити поняття волонтерської діяльності; закріпити у законі поняття волон-

тер антитерористичної операції; створити Головний офіс волонтерства в Україні тощо. Розробити проект Закону України "Про статус волонтерів АТО", який би регулював порядок надання пільг зазначеним категоріям громадян.

Виходячи з вищезазначеного правових механізмів є усі підстави запропонувати практичні рекомендації органам державної влади, які є суб'єктами законодавчої ініціативи та в компетенції яких є формування нормативно-правового забезпечення системи волонтерської діяльності, а саме необхідно:

- 1) визначити процедуру адаптації системи волонтерської допомоги сектору безпеки і оборони України до міжнародних вимог і зобов'язань
- 2) провести реформування державного управління у сфері волонтерської діяльності, що забезпечить: удосконалення структури пов'язаною з волонтерської діяльністю у всіх сферах суспільного життя; забезпечення участі громадян в управлінні державними справами; збільшення відкритості й прозорості діяльності волонтерського руху; запровадження дієвого механізму боротьби з корупцією у сфері витрат видатків на безпеку і оборону, зокрема у закупівлях на АТО; взаємодію з громадськими та державними організаціями, у тому числі міжнародними, з питань волонтерської допомоги сектору безпеки і оборони України;
- 3) здійснити модернізацію наукового, інформаційно-технічного та кадрового забезпечення, що сприятиме: розробленню та реалізації сучасних наукових, інформаційно-технічних проектів, концепцій, доктрин, стратегій, програм, планів та вжиттю окремих заходів щодо розвитку волонтерського руху; навчанню і підвищенню рівня підготовки молодих волонтерів.

Більш детальні пропозиції щодо вдосконалення державного регулювання волонтерської діяльності в Україні, які озвучують самі волонтери, можна укласти в наступний перелік:

- Збільшити прозорість та простоту співпраці з органами місцевого самоврядування, державними органами;
- Створити навчальні блоки для населення щодо можливостей громадянського суспільства та волонтерського менеджменту;

- Дозволити включати підтверджений термін провадження волонтерської діяльності до трудового стажу;
- Чітко визначити права та обов'язки волонтерів – як конкретного волонтера/ волонтерки, так і загалом;
- Створити механізми захисту (соціальних гарантій) для волонтерів на державному рівні;
- Скасувати оподаткування прямих витрат волонтерів, які виникають для ГО/ БО під час роботи волонтера;
- Спростити механізм реєстрації волонтера (примітка: ймовірно, для фізичних осіб-благодійників);
- Передбачити або популяризувати механізми верифікації волонтерів, щоб зменшити кількість недобросовісних волонтерів та організацій;
- Необхідна матеріально-технічна та фінансова допомога волонтерським проектам;
- Створити більше роз'яснень щодо застосування норм законодавства у діяльності волонтерів;
- Необхідність правової допомоги волонтерам.

До прикладв, в США волонтер має переваги при наймі на роботу, у Молдові волонтер має переваги при вступі до закладів вищої освіти, у Польщі - звільнення від сплати податку на прибуток та наявність механізму відсоткового відрахування, у Чехії - врахування стажу волонтерства до трудового стажу зі сплатою ЄСВ.

7 вересня 2022 року Президент України підписав указ № 487/2021, затвердивши Національну стратегію сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2022-2026 роки [54]. Одне із її завдань – якраз сприяти українському волонтерству. Для цього, вважали автори документа, потрібно змінити кілька законів.

Такий же висновок у 2020 році зробили експерти із громадського сектору, котрі підготували свій проєкт ключових змін: Карту правових реформ для громадянського суспільства в Україні. Тут також йдеться про реформи законодавства, які допоможуть волонтерами.

Важко переоцінити значення законопроектів №7363 «Про внесення змін до Закону України «Про волонтерську діяльність» щодо підтримки волонтерської діяльності» та №7364 «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо сприяння розвитку волонтерської діяльності та діяльності неприбуткових установ та організацій в умовах збройної агресії Росії проти України», які зараз розглядає Верховна Рада України [55]. У них прописані кілька кроків, які суттєво змінять на краще умови для волонтерів :

1. Перелік напрямів для волонтерства стане значно ширшим. Зокрема, додасться важливий напрямок з надання допомоги для подолання наслідків збройної агресії РФ проти України.
2. Сформується підвалини для розробки і втілення державних цільових програми з підтримки волонтерства та підвищення кваліфікації волонтерів.
3. Законопроекти об'являють та дають новий поштовх практиці договорів між неприбутковими організаціями та волонтерами.
4. Волонтери матимуть змогу включати компенсацію витрат на відрядження (наприклад, проїзд та харчування), медогляди та щеплення у перелік доходів, з яких не платитимуть ПДФО та ЄСВ. Для цього потрібно узгодити норми Податкового кодексу зі спеціальним законом “Про волонтерську діяльність”, аби відшкодування витрат не вважалось доходом волонтера.
5. Також до списку надходжень, з яких не платитимуть ПДФО, увійдуть компенсації витрат, якщо волонтер навчався: до прикладу, домедичній допомозі, психологічній адаптації, роботі з ПТСР. До речі, така норма вже діє для учасників заходів організацій осіб з інвалідністю. Однак, завдяки змінам цим правом не зможуть скористатися ГО, відсутні у реєстрі неприбуткових установ та організацій – аби не було зловживань.
6. Доповнення до пункту 63 підрозділу 4 Перехідних положень Податкового кодексу Україну дозволять неприбутковим організаціям допомагати постраждалим від бойових дій фізичним особам (наприклад, вимушеним переселенцям), не порушуючи умови неприбутковості. Така норма вже працює для тих, хто допомагає ЗСУ та іншим військовим формуванням. А оскільки зміни до статуту вносити складно, поправка лишається актуальною.

7. А відповідно до змін у пункті 69.12 підрозділу 10 тих же Перехідних положень Податкового кодексу, організації зможуть не включати весь ланцюг операцій з гуманітарною допомогою (починаючи з її ввезення) до розрахунку суми для реєстрації платником ПДВ. Так, 15 березня ВРУ вже дозволила громадським та благодійним організаціям не включати сюди операції з надання благодійної допомоги. Але ввезення гуманітарних вантажів все ще враховують, коли йдеться про ПДВ, і це треба змінювати.

Надзвичайна актуальність ухвали законопроектів №7363 та №7364: вони доповнюють один одного, а окрім цього відкривають можливість у комплексному вирішенні перешкод та проблем волонтерської спільноти. Ми вважаємо, що такі рішення якнайшвидше потрібно втілювати в українському законодавстві.

Обидва законопроекти, згідно наявної інформації на сайті Верховної Ради України вже мають підтримку народних депутатів: вини 31 травня прийняті за основу зі скороченням строку підготовки до другого читання. Наразі триває підготовка законопроектів до другого читання.

Підсумовуючи другий розділ висновок очевидний: волонтерський рух в Україні, не зважаючи на його нинішню високу активність та продуктивність, гостро потребує удосконалення механізмів державного регулювання через законодавчі та підзаконні акти.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

1. Згідно першого завдання проаналізовано стан та організаційно-правові механізми регулювання волонтерської діяльності в Україні та визначено їх основну роль, обсяг проблем, пов'язаних з волонтерством, в усіх сферах життєдіяльності. З метою вдосконалення організаційних механізмів державного регулювання волонтерської діяльності зазначено, що необхідно створити єдиний Головний офісу волонтерства України. З метою вдосконалення правового механізму державного регулювання волонтерської діяльності визначено, що необхідно внести зміни до законів, що регулюють діяльність у цій сфері.

2. Білоцерківська міська рада і безпосередньо Центр надання адміністративних послуг здійснює велику роботу у сфері волонтерства відповідно до передбачених повноважень. Водночас із вдосконаленням механізмів державної підтримки зростатимуть і можливості Білоцерківського ЦНАП виконувати роботу з організації та підтримки волонтерської діяльності в громаді.

3. Згідно третього завдання в результаті проведення кваліфікаційного проєкту визначено, що найрозповсюдженими формами доброчинності – є пожертва коштів (74% українців жертвували кошти коли-небудь житті, серед них 25% почали робити пожертви протягом останнього року). Серед волонтерів більше жінок (54%), ніж чоловіків(46%). Молодь зазвичай активніше бере участь у волонтерстві (39%), але люди середнього віку останнім часом теж долучилися до волонтерської роботи (34%). Волонтерський рух більш популярний в Центральному (24%) та Західному (23%) регіонах. Більше половини волонтерів мають вищу освіту, 43% волонтерів належать до середнього класу. Основним напрямком діяльності волонтерів в 2022 році стала допомога українській армії та пораненим – цим займаються 70% волонтерів. [16, с. 31]

4. Удосконалення механізмів державного регулювання волонтерської діяльності, а саме організаційного та правового механізмів допоможуть Білоцерківській міській раді вирішити проблемні питання з якими стикаються волонтери у своїй діяльності. Адже в світлі подій 2022-2023 років ми бачимо, як волонтери допомогли і допомагають військовим під час збройної агресії проти України. Тому державі також варто потурбуватися про долю людей, які безоплатно займаються волонтер-

ством, шляхом створення певних структурних одиниць в органах влади, перегляду системи нарахування пенсійного забезпечення, а також в цілому законодавчого забезпечення волонтерської діяльності в Україні.

Зокрема, щодо необхідних змін на законодавчому рівні для покращення діяльності волонтерів в Україні, то найактуальнішим є:

- запровадження соціальних гарантій для волонтерів;
- спрощення механізму реєстрації в Реєстрі волонтерів АТО;
- скасування оподаткування прямих витрат неприбуткових організацій на діяльність волонтерів.

До запровадження на рівні Державної програми з розвитку волонтерської діяльності в Україні можна рекомендувати такі заходи:

- популяризація волонтерства в Україні;
- підвищення рівня співпраці волонтерів з органами влади;
- створення більшої кількості роз'яснень для волонтерів, із залученням державних органів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волонтерський рух в Україні: тенденції розвитку / Вайнола Р.Х., Капська А.Й., Комарова Н.М. та інші. – Київ : Академпреса, 2023. 240с.
2. Івченко Н.М. Особливості розвитку волонтерського руху в Україні / Теоретичні питання освіти та виховання // Зб. наук. праць – Київ, 2020. вип. 7, с.90-93.
3. Історія, теорія та практика волонтерського руху в Україні / навч. посіб. С.Я.Харченко, В.О.Кратінова, Н.Б.Ларіонова. – Луганськ: Альма – матер, Київ, 2018. 410с.
4. Зима О.Г. Особливості волонтерства та його розвиток в Україні, - Харків: Видавництво ХНЕУ, 2022. 48с.
5. Крапівіна Г.О. Світовий волонтерський рух: стан і статус / Г.О.Крапівіна// Вісник економічної науки України. – Київ, 2022. с.73-76.
6. Лях Т.П. Волонтерство як суспільний феномен \ Проблеми педагогічних технологій: зб. наук. пр./ Волинський державний університет імені Лесі Українки. – Луцьк: Волинський академічний дім, 2014. с.139-144.
7. www.gfk.ua/ua/document//Волонтерський рух в Україні / соціологічне дослідження GFK Ukraine на замовлення ООН в Україні, листопад 2019р.
8. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 04 березня 2016 р. "Про концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України": Указ Президента України від 14 березня 2016 р. No 92/2016. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/92/2016/page>
9. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. — Київ, Ірпінь : ВТФ "Перун", 2021. 1440 с.
10. Нижник Н.Р., Машков О.А. Системний підхід в організації державного управління: навчальний посібник. — Київ : УАДУ, 2021. 160 с.
11. Ковалюк О.М. Фінансовий механізм організації економіки України (проблеми теорії і практики): монографія. — Львів: Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2012. 396 с.

12. Приходько В.П. Механізми державного регулювання та управління економічною безпекою [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://www.investplan.com.ua/pdf/15_2013/3.pdf
13. Ткачова Н.М., Чернов С.О. Механізм державного регулювання інноваційного ринку в Україні: зб. наук. пр. ДонДУУ. — Київ, 2021. 162 - 168 с.
14. Єдина база перевічених центрів допомоги учасникам АТО [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://bezbroni.net/about>
15. Допомога українським військовим у зоні проведення АТО [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.rozbudova.kiev.ua/dopomogavijskovim>
<https://bezbroni.net/about>
16. Аналітична доповідь "Волонтерський рух: світовий досвід та українські громадянські практики" [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/volonter697e4.pdf>
17. Енциклопедичний словник з державного управління / Уклад.: Ю.П. Сурмін, В.Д. Бакуменко, А.М. Михненко та ін.; за ред. Ю.В. Ковбасюка, В.П. Трощинського, Ю.П. Сурміна; Нац. акад. держ. упр. при Президенті України. — Київ, 2020. 820 с.
18. Закон України «Про волонтерську діяльність» (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 42, ст.435). Інтернет ресурс. Режим доступу// <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3236-17>.
19. Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо волонтерської діяльності». Інтернет Ресурс. Режим доступу//zakon.rada.gov.ua/laws/show/246-19/
20. Авуєва І. Соціальний портрет членів соціальних рухів, громадських організацій та політичних партій // Українське суспільство – 2013. Соціологічний моніторинг / За ред. д.е.н. В.Ворони, д.с.н. М.Шульги/ Ірина Авуєва. – Київ : Інститут соціології НАН України, 2013.
21. Авуєва І. Інституціоналізація соціальних рухів / І.В.Авуєва // Проблеми розвитку соціологічної теорії. Трансформація соціальних інститутів та інституціональної структури суспільства: наукові доповіді і повідомлення III Всеукраїнської соціологічної конференції, 18 квітня 2013 р., Київ / Соціологічна

асоціація України, Інститут соціології НАН України. За ред. М.О.Шульги, В.-М.Ворони. – Київ, 2013.

22.Безпалько О. В. Соціальна робота в громаді : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закладів /О. В. Беспалько. – Київ : Центр навч. літератури, 2005.

23.Борецька Н. П. Сучасний стан і проблеми розвитку соціально- трудових відносин у добровольчестві / Н. П. Борецька, Г. О. Крапівіна / Соціально-трудова відносини: теорія та практика / Формування ринкової економіки [Текст]: Зб. наук. праць. – Спец. вип.: У 3 т. Соціально-трудова відносини: теорія і практика. – Київ : КНЕУ, 2010.

24.Буздоган Я. Еволюція світового волонтерського руху / Я. Буздоган, О. Никонич. // Віче. – 2013. 7–10 с.

25.Волонтерство у публічній бібліотеці: Метод. поради / Упр. культури, туризму і курортів Хмельниц. облдержадмін.; Хмельниц. ОУНБ ім. М. Островського. – Хмельницький, 2012.

26.Волонтерський рух: світовий досвід та українські громадянські практики : аналіт. доп. – Київ: НІСД, 2015. – 36 с.

27.Волонтерська служба недержавної організації соціальної сфери. 36. – Київ: БТ «Джерело», 2000.

28.Іванов О. В. Класичний контент-аналіз та аналіз тексту: термінологічні та методологічні відмінності/ О. В. Іванов. // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. – 2013. 69–74 с.

29.Калениченко Р.А., кандидат психологічних наук, професор кафедри соціології та соціального управління Волонтерство в соціальній роботі: Навч. посіб. — Київ : КиМУ, 2018. 86 с.

30.Кравчук В. М. Вплив ЗМІ на формування громадянської свідомості / В. М. Кравчук, О. А. Дмитрусь. // Юридичний науковий електронний журнал. – 2015. 6–19 с.

31.Міненко Г. М. Волонтерський рух: становлення та розвиток / Г. М. Міненко, А. Л. Ігнатуша // Освіта України в умовах військового конфлікту на Донбасі : матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Лисичанськ 27 лютого 2017 р.). – Лисичанськ : ВП «Лисичанський педагогічний коледж Лу-

ганського національного університету імені Тараса Шевченка». – Лисичанськ : ФОП Чернов О.Г. – 2017. – С. 133–137.

32. Номенклатурна функція сучасної держави. // Теорія Держави і Права. – 2016. – С. 171–176.

33. Огорчак А. Роль школи волонтерів у становленні особистості майбутнього соціального працівника / А. Огорчак // Збірник наукових праць ТПУ, 2006. – С. 11–19.

34. Пам'ятка користувачу «Волонтерський рух в Україні та Європі» Укладачі: І. Фатафутдінова – гол. Бібліотекар ЦЕЗІ ОУНБ ім.І.Франка М. Карп'юк – бібліотекар ЦЕЗІ ОУНБ ім. І.Франка. – Івано-Франківськ, – 2023.

35. Школа волонтерів: Навчальний посібник / За заг.ред. Г.С.Скитьової [Авторський колектив: Брик Я.А., Говорун Н. В., Дементьєв В.В., Лашук О.М., Мельник О.В., Потій О.В., Скитьова Г.С., Тищенко М.П.] – 166 с.- К: 2016

36. Юрченко І.В. Динаміка суспільно-політичної активності населення України // Соціальні виміри суспільства. Випуск 8 / Ірина Юрченко. – К.: Інститут соціології НАН України, 2015. – С. 188

37. Юрченко І.В. Становлення і розвиток волонтерського руху в Україні / І.В.-Юрченко // Проблеми розвитку соціологічної теорії. Соціальні процеси в Україні: наукові доповіді і повідомлення IV Всеукраїнської соціологічної конференції, 21 трав. 2014 р., Київ / Соціологічна асоціація України, Інститут соціології НАН України. За ред. В.Ворони, М.Шульги. – К., 2004.

38. Волонтерський рух в Україні під час проведення антитерористичної операції: історія, стан, проблеми. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://ipzn.org.ua/wp-content/uploads/2017/12/Volonterskyj-ruh-pid-chas-ATO.pdf>

39. Роль волонтерської діяльності в освітньо-науковому просторі суспільства та її значення для державного управління [Електронний ресурс]. – 2012. – Режим доступу до ресурсу: file:///C:/Users/%D0%90%D0%BD%D0%BD%D0%B0/Downloads/znpnadu_2013_2_14.pdf.

40. Тарасенко Т. Волонтерська діяльність як пріоритет державної молодіжної політики в Україні [Електронний ресурс] / Т. Тарасенко. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2016/2016_02\(29\)/17.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2016/2016_02(29)/17.pdf)

41. A National Agenda on Volunteering: Beyond the International Year of Volunteers [Електронний ресурс]. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <https://volunteeringaustralia.org/wp-content/uploads/National-Agenda.pdf>.
42. A short history of the United Nations Volunteers [Електронний ресурс] // UNV. – 2017. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.unv.org/news/un-day-we-present-short-history-united-nations-volunteers>
43. Barnet, T. (n.d.). Motivation and Motivation Theory. Retrieved December 10, 2014 from <http://www.referenceforbusiness.com/management/Mar-No/Motivation-and-Motivation-Theory.html>
44. The beginning of the Red Cross [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.redcross.org.uk/about-us/our-history/the-beginning-of-the-red-cross>.
45. The Red Cross in the Second World War [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.redcross.org.uk/about-us/our-history/the-red-cross-in-the-second-world-war>.
46. Schmedake, Megan L.. "World War I Volunteer Nursing." The Purdue Historian 7, 1 (2014). <http://docs.lib.purdue.edu/puhistorian/vol7/iss1/3>
47. World War I and the American Red Cross [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.redcross.org/content/dam/redcross/National/history-wwi.pdf>.
48. ГО «Волонтерський штаб ТРО» https://youcontrol.com.ua/ru/catalog/company_details/44894883/
49. "LET'S DO IT, UKRAINE» <https://letsdoitukraine.org>
50. Волонтерська група «Шалені бджілки» <https://kristti.com.ua/bilotserkivskavolonterska-grupa-shaleni-bdzhilky/>
51. Волонтерський хаб ГО «ВПО України» <https://www.facebook.com/profile.php?id=100087498843682>
52. «Будуємо Україну разом» (БУР) <https://www.bur.org.ua>
53. Служба психосоціальної підтримки сімей військовослужбовців <https://forms.gle/77CAwcoXYkufsKjU9>

54. Офіційне інтернет-представництво Президента України <https://www.president.gov.ua>

55. Офіційний портал Верховної Ради України <https://www.rada.gov.ua>

АНОТАЦІЯ

Ткалич Д.В. Особливості волонтерської діяльності України. Випускна кваліфікаційна робота на здобуття ступеня бакалавра за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування» освітньою програмою «Публічне управління та адміністрування». Державний торговельно-економічний університет, 2023.

У випусковій кваліфікаційній роботі проаналізовано історичні аспекти формування волонтерства в світі та Україні, законодавчу основу та основні види діяльності, розгалуженість волонтерських організацій в Україні, а також визначено те, що Білоцерківський волонтерський рух має високу активність, структурованість та результативність. На основі результатів дослідження зроблено висновки про те, що волонтерський рух в Україні, не зважаючи на його нинішню високу активність та продуктивність, гостро потребує удосконалення механізмів державного регулювання через законодавчі та підзаконні акти. Підсумком випускової кваліфікаційної роботи є пропозиції щодо змін на законодавчому рівні для покращення діяльності волонтерів в Україні та впровадження Державної програми з розвитку волонтерської діяльності в Україні.

Ключові слова: волонтерство, волонтерська діяльність, правовий статус, державне регулювання, організаційно-правові механізми.

SUMMARY

Tkalich D.V. Features of volunteer activity in Ukraine. Final qualifying work for obtaining a bachelor's degree in specialty 281 "Public Administration and Administration" educational program "Public Administration and Administration". State Trade and Economic University, 2023.

The final qualifying work analyzes the historical aspects of the formation of volunteering in the world and Ukraine, the legislative framework and main activities, the branching of volunteer organizations in Ukraine, and also determines that the Bila Tserkva volunteer movement is highly active, structured and effective. Based on the results of the study, it was concluded that the volunteer movement in Ukraine, despite its current high activity and productivity, is in dire need of improving the mechanisms of state regulation through legislative and by-laws. As a result of the final qualifying work, proposals for changes at the legislative level to improve the activities of volunteers in Ukraine and the implementation of the State Program for the Development of Volunteer Activities in Ukraine.

Key words: volunteering, volunteering, legal status, state regulation, organizational and legal mechanisms.

Завідувачу кафедри публічного
управління та адміністрування
Новіковій Н.Л.

Заява

Я, Ткалич Дар'я Василівна, повідомляю, що за результатами проведення самостійної перевірки з використанням програмно-технічних засобів у наданій випускній кваліфікаційній роботі на тему: « Особливості волонтерської діяльності в Україні» не міститься елементів академічного плагіату. У випадках використання прямих запозичень з друкованих та електронних джерел, вказані відповідні посилання.

Робота для перевірки надається у друкованому та електронному варіантах. Електронна версія моєї роботи ідентична з друкованою.

«13» травня 2023 року

(підпис)

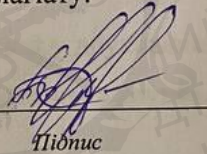
Згода

Я, Ткалич Дар'я Василівна, цим засвідчую, що є автором випускної кваліфікаційної роботи на тему: « Особливості волонтерської діяльності в Україні» несую повну відповідальність за достовірність, точність та повноту поданої у роботі інформації, жодна частина роботи не була скопійована, за винятком випадків, коли робиться належне підтвердження в присвоєнні. Я підтверджую, що у роботі не міститься державної таємниці або інформації для службового користування.

Цим засвідчую, що жодна частина цієї роботи не була опублікована мною раніше.

Я даю дозвіл на те, що моя робота буде направлена в інституційний депозитарій Державного торговельно-економічного університету і збережена в базі даних для майбутньої перевірки плагіату.

« 13 » травня 2023 року

Підпис

(Ткалич Д.В)

Прізвище, ініціали

РЕЦЕНЗІЯ

на випускню кваліфікаційну роботу студентки 4-го курсу, 19 групи
денної форми навчання освітнього ступеня “бакалавр”
спеціальності “Публічне управління та адміністрування”
Державного торговельно-економічного університету

Ткалич Дар'ї Василівни

на тему: «Особливості волонтерської діяльності в Україні»

Актуальність теми полягає у значенні волонтерської діяльності у допомозі обороні, відвойовуванні незалежності та території України від агресора - російської федерації та її поплічників. Найбільш актуальними залишаються питання правового статусу волонтерів, оподаткування та визначеності в державній політиці щодо регулювання волонтерства.

Тема широко розкрита, особливо детально проаналізовано сучасний стан волонтерського руху в Україні, здійснено аналіз діяльності Центру надання адміністративних послуг у сфері волонтерства на прикладі міста Біла Церква, надано рекомендації щодо заходів удосконалення волонтерської діяльності в Україні.

Аналіз змісту роботи дозволяє дійти висновку, що в процесі здійснення дослідження автору вдалося в цілому успішно вирішити поставлені завдання та зробити певний теоретичний та практичний внесок у вирішення зазначеної проблеми публічного управління.

Автором роботи за допомогою методів групування та узагальнення досліджено організаційний та правовий механізми державного регулювання волонтерської діяльності в світі та Україні, його проєкція на прикладі Білоцерківської громади. Методом переходу від абстрактного до конкретного вивчено волонтерську діяльність в громаді міста Біла Церква, а також розроблено рекомендації щодо удосконалення волонтерської діяльності в Україні.

Під час виконання випускної кваліфікаційної роботи студентка продемонструвала вміння логічно та аргументовано викладати матеріал, коректно використовувати аналітичні, статистичні та інші методи наукового дослідження.

Інформаційною базою дослідження Ткалич Д.В. є наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, закони України, укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України.

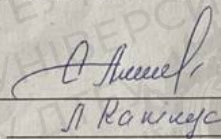
Поряд із загальною позитивною оцінкою необхідно звернути увагу на наступне: графічне або схематичне представлення окремих підсумкових положень могли б значно посилити та унаочнити основні наукові результати, які студентом виносяться на захист.

Водночас висловлені зауваження та пропозиції мають в основному рекомендаційний характер і не знижують загальної високої оцінки наукового дослідження, яке в межах визначеної мети та завдань є цілісним, ґрунтовним, завершеним дослідженням актуальної теоретичної та практичної проблеми публічного управління.

Випускна кваліфікаційна робота Ткалич Дар'ї Василівни за змістом та оформленням відповідає поставленим вимогам, мета та завдання розкриті.

Враховуючи вищевикладене випускна кваліфікаційна робота рекомендується до захисту та заслуговує на позитивну оцінку, а її автор Ткалич Дар'я Василівна на отримання кваліфікації бакалавра зі спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування».

Рецензент,

Л. Кощук

Начальник управління
адміністративних послуг
Білоцерківської міської ради
Л.О.Калінус

